

Aldersvennlig

samfunn

Høyres mål for et aldersvennlig samfunn er at de eldre ikke skal bli gamle for tidlig og at de skal leve gode og meningsfulle liv

Høyre

1.0 Høyres mål for et aldersvennlig samfunn

Høyres mål for et aldersvennlig samfunn er at de eldre ikke blir gamle for tidlig.

Vi lever lengre og vi blir flere eldre i Norge. De neste 30 årene vil antallet mennesker over 70 år doubles. Det forteller først og fremst at vi har god helse, men også at dette er en utvikling som vil påvirke hele samfunnet, og at vi må forberede oss på det. Det krever nye løsninger og endringer på en rekke områder. Eldre ønsker å delta, bidra og være aktive i samfunnet. Fremtidens eldre har høyere utdanning, er friskere og sprekere enn tidligere. Høyre mener samfunnet må tilpasses eldre på en bedre måte slik at det blir mer aldersvennlig og slik at eldre i større grad anerkjennes som verdifulle bidragsyttere.

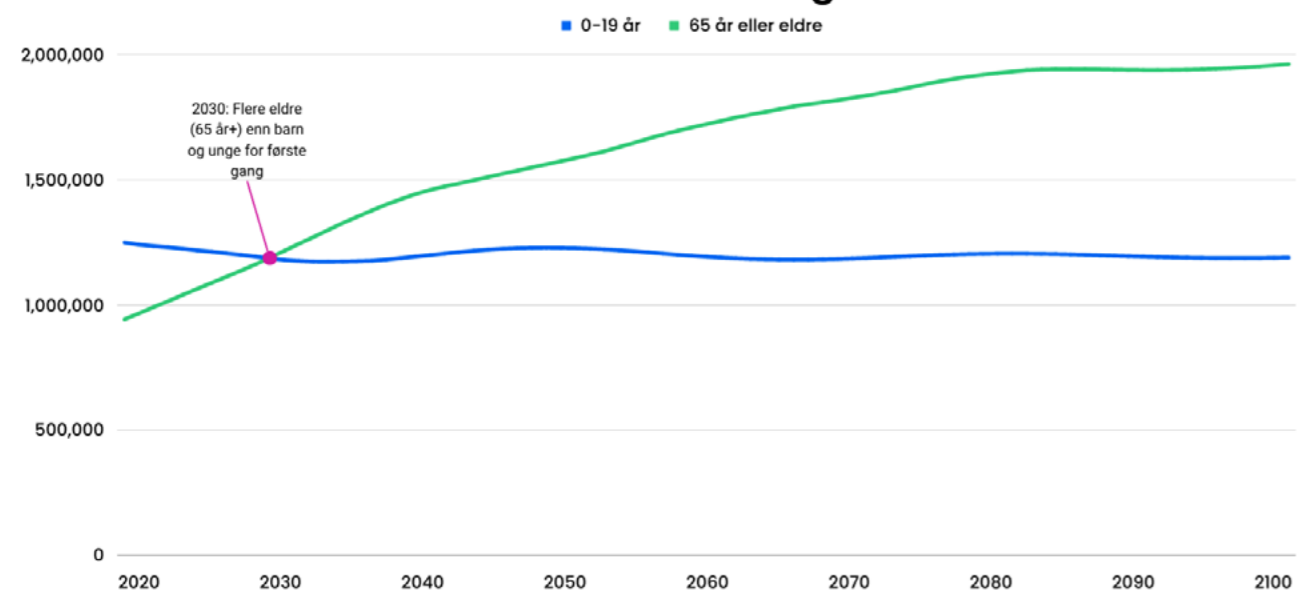
For Høyre handler det å skape et aldersvennlig samfunn om hva vi som samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke ressursene sine i møte med alderdommens utfordringer og muligheter. Høyre mener at ingen eldre skal oppleve å ikke få bidra.

Fakta om utviklingen blant eldre og i omsorgstjenestene i Norge:

- Mens de over 80 år i dag utgjør knapt 4 ½ pst. av befolkningen, ventes andelen å øke til nesten 12 pst. i 2060.
- 480 000 personer over 60 år regnes som ikke-digitale.

- 1 av 3 eldre er frivillige.
- Nesten 4 av 10 eldre over 80 år føler seg ensomme.
- 9 prosent av klagesaker hos LDO (Likestillings- og diskrimineringsombudet) omhandler aldersdiskriminering.
- 1 av 3 eldre i hjemmetjenesten er underernært eller har risiko for å bli det.
- Antall mottakere av hjemmesykepleie har økt med 80 pst. fra 2007 til 2021.
- I 2021 ble om lag 70 prosent av timene innen hjemmebaserte tjenester gitt til personer under 67 år.
- Andelen innbyggere over 80 år som har vedtak om hjemmetjenester er redusert med 11,1 pst. siden 2016.
- Blant mottakere med langtidsopphold i institusjon har 86 % omfattende bistandsbehov.

Flere eldre enn unge

Kilde: SSB, tabell 12881

Høyres

10

forslag for et mer aldersvennlig samfunn

Høyres kommuner skal:

- 1 Ha en plan for et mer aldersvennlig samfunn
- 2 Tilby forebyggende hjemmebesøk, hvor man også vurderer fremtidig bosituasjon
- 3 Bygge nye sykehjem og omsorgsboliger i nærheten av sentrale funksjoner og møteplasser
- 4 Prøve ut flere og nye boformer for eldre
- 5 Forebygge og redusere aldersdiskriminering i arbeidslivet
- 6 Tilby eldre digital assistanse, f.eks. en ordning med digital hjemmehjelp eller på bibliotek og servicetorg
- 7 Tilby eldre smakfull mat, for å øke trivsel og forebygge helseplager
- 8 Pålegge kommunene åpenhet om kvalitet i helse- og omsorgstjenestene. Brukere og pårørende skal bli hørt
- 9 Tilby minst en times aktivitet på eller utenfor sykehjemmet
- 10 Ha fritt brukervalg i helse- og omsorgstjenestene

2.0 Aldersvennlig

Norge

Alle eldre fortjener gode hverdager. De fleste av oss ønsker å leve mest mulig selvstendig, uten større innblanding fra det offentlige.

For Høyre handler det å skape et aldersvennlig samfunn om hva vi som samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke ressursene sine i møte med alderdommens utfordringer og muligheter. Høyre mener at ingen eldre skal oppleve å ikke få bidra, og en viktig forutsetning for det er blant annet at eldre får verktøyene til å være digitale brukere, blir inkludert i arbeidslivet og lokalsamfunnet, og får muligheten til kompetanse påfyll.

Samtidig er det viktig at det offentlige har gode hjelpe- og omsorgstilbud når behovet melder seg og helsen svikter.

Mange eldre er ensomme i hverdagen eller føler seg utrygge hjemme fordi huset ikke er godt nok tilrettelagt for en kropp som ikke er like sprek som før. Skal Norge bli et mer aldersvennlig samfunn må vi ha løsninger som bedre tilrettelegger for alderdommen, for eksempel trygge boliger med sentrale funksjoner rundt seg slik at alderen ikke blir et hinder for et mest mulig normalt hverdagsliv selv om helsen svikter.

2.1 Lokalsamfunn og tilhørighet

Det er i lokalsamfunnet vi lever livene våre, og det er i lokalsamfunnet vi bygger grunnlaget for fremtiden gjennom god samhandling mellom frivilligheten, næringslivet og sivilsamfunnet.

Høyre mener at alle eldre skal oppleve en trygg, aktiv og verdig alderdom som er tilpasset den enkelte, og som tar høyde for at eldre er forskjellig og har ulike behov. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Solberg-regjeringen la frem kvalitetsreformen leve hele livet som handler om de grunnleggende tilbudene til eldre som mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Kvalitetsreformen må følges opp i kommunene, men også videreutvikles.

1/3

eldre er frivillige

I 2019 bidro pensjonister med formelt og uformelt arbeid til en verdi av 29 milliarder kroner

Kilder:
Aldersvennlig.no: Dette er viktig for oss
Forskning.no (2020): En av tre eldre deltar aktivt i frivillighet

Høyre vil

- At alle kommuner skal legge til rette for et mer aldersvennlig samfunn og ha en plan for hvordan det skal gjøres
- Sikre gode transporttilbud slik at eldre enkelt kommer seg til ulike aktivitetstilbud, gjerne i samarbeid med frivilligheten
- At flere kommuner har sin egen frivillighetspolitikk
- At kommuner tilbyr forebyggende hjemmebesøk, hvor man også vurderer fremtidig bosituasjon
- Gi tilbud om seniorkurs til alle som ønsker det
- Lage en nasjonal standard for hvordan den enkelte selv kan tilrettelegge bedre for at egen hverdag og hjem blir mer aldersvennlig
- Skape et mer demensvennlig samfunn og øke kunnskapen om demens
- At kommuner tilbyr hukommelsesteam eller demenskoordinator
- Intensivere arbeidet med å anskaffe og implementere velferdsteknologi i kommunene, blant annet gjennom å videreføre og styrke Nasjonalt velferdsteknologiprogram og øke kunnskapen om bruk av velferdsteknologi.

2.2 Boformer

Høyre mener samfunnet må legge til rette for at eldre skal få mulighet til å bo hjemme så lenge som mulig og få den hjelpen man trenger hjem. Når vi blir flere eldre, må vi tenke nytt om boformer.

Det å kunne leve livet mest mulig selvhjulpent, og med mulighet for å ha aktivitet og fellesskap med andre, er viktig i alle faser av livet. Det er særlig viktig når alderen begynner å sette sine spor, og den vanlige omgangskretsen blir mindre og faller bort.

Det er mange faktorer som påvirker Eldres valg av bolig, men en forskningsomtale fra Folkehelseinstituttet peker særlig på betydningen av identitet, selvstendighet, sosiale aktiviteter, relasjoner i nabolag, nærhet til tjenester og gjenkjennbare omgivelser.

Kartlegging og tilpasning av bosituasjon og økt bruk av velferdsteknologi er viktige forutsetninger for å klare det. Når vi bygger nye boliger for eldre må vi bort fra tanken om at eldre skal bo i utkanten av sentrum og kun sammen med andre eldre. Mennesker er

En forskningsomtale fra Folkehelseinstituttet peker særlig på betydning av identitet, selvstendighet, sosiale aktiviteter, relasjoner i nabolag, nærhet til tjenester og gjenkjennbare omgivelser.

Kilde: Folkehelseinstituttet (2021): Boligformer for eldre - Forskningsomtale

forskjellige, og det endrer seg ikke bare fordi man blir eldre. Høyre ønsker nye boløsninger og bofellesskap mellom mennesker uavhengig av alder, som bidrar til å skape fellesarealer som er gode møtestedet og som stimulerer til aktivitet og fellesskap. Det er også viktig at eldre får flere og bedre verktøy for hvordan de kan planlegge sin fremtidige bosituasjon.

“Det gode nabolag”

Er et prosjekt i Bærum kommune. Det gode nabolag handler om å kombinere omsorgsboliger, boliger for førstegangsetablerere under 35 år, familieboliger for startslånmottakere og ordinære boliger i ett boligprosjekt.

I prosjektet legges det til rette for attraktive fellesarealer som fremmer fellesskapet mellom beboerne for blant annet å forebygge ensomhet.

I innovasjonsprosjektet har kommunen i samarbeid med Husbanken tilrettelagt for utbygging av ca. 70 boliger organisert som borettslag.

Høyre vil

- Stimulere til bygging av boliger der det inngår fellesarealer og servicefunksjoner
- At nye sykehjem og omsorgsboliger bygges i nærheten av sentrale funksjoner og møteplasser
- Legge til rette for flere generasjonsmøteplasser, for eksempel mellom barnehage og sykehjem
- Prøve ut flere og nye boformer for eldre, for eksempel konseptet «Det gode nabolag» som integrerer nye omsorgsboliger i større boligfellesskap
- Gjøre Husbankens låne- og tilskuddsordninger for tilpasning og oppgradering av egen bolig bedre kjent for kommunene og eldre
- Sørge for at Husbanken likebehandler offentlige og private utbyggere som ønsker å utvikle ulike varianter av boligsosiale modeller
- Bygge flere demenslandsbyer og bofellesskap for personer med demens
- Innføre investeringstilskudd for trygghetsboliger i distriktskommunene
- Utarbeide bedre offentlig informasjon om hvordan den enkelte kan tilrettelegge egen bolig for å kunne bo lengst mulig hjemme

2.3 Aldersgrenser og inkludering i arbeidslivet

Eldre må få muligheten til å bidra i samfunnet og stå i jobb lenger. Vi må forebygge og redusere aldersdiskriminering i arbeidslivet.

Allerede i 50-årsalderen opplever flere at det er vanskeligere å bli innkalt til jobbintervju eller tilsatt i en ny jobb.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har hatt et økende antall saker der alder er grunnlaget for klagen. Sakene dreier seg ofte om at senioren opplever aldersdiskriminering i rekrutteringsprosesser, forbigåelser ved ansettelse og oppsigelser. Mange beslutninger i ulike rekrutteringsprosesser tas på et ufullstendig grunnlag der stereotypier og skepsis til eldre arbeidstakere kan være avgjørende.

En hindring for å kunne stå lenger i arbeid er aldersgrensene i arbeidslivet. Særaldersgrenser finnes i mange yrker, og bidrar til at flere går av tidligere enn de selv ønsker. Særaldersgrensene har ikke vært gjennomgått eller revidert på lenge, og bør tilpasses at vi lever lenger og har bedre helse. Høyre vil beholde erfarne mennesker som har bygget kompetanse over mange år. Det er også nødvendig å få muligheten til å velge å stå lenger i arbeid, slik at den enkelte kan kompensere

for tapet av pensjon på grunn av levealdersjusteringen som ble innført med pensjonsreformen. Samtidig må arbeidsgivers styringsrett beholdes etter at arbeidstakeren har passert pensjonsalderen.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har i perioden 2007-2012 behandlet 121 saker som gjelder alder, og dette utgjør ni prosent av alle klagesakene totalt. 72 % prosent av klagesakene omhandler rekruttering og ansettelser.

Kilde: LDO: Aldersdiskriminering i arbeidslivet

Høyre vil

- Forebygge og redusere aldersdiskriminering i arbeidslivet
- Øke kunnskapen blant arbeidsgivere om aldring og arbeid
- Støtte opp under flere tiltak som styrker overgangen mellom full jobb til pensjonstilværelsen, som for eksempel Seniorene AS som kobler unge pensjonister sammen med aktører som ønsker hjelp til å få utført småjobber
- Tilrettelegge for økt fleksibilitet med tanke på arbeidssted
- Utrede incentiver for å få flere til å stå lenger i jobb og få arbeidsgivere til å beholde og ansatte flere arbeidstakere over 62 år
- Øke aldersgrensen i staten fra 70 til 72 år
- Gjennomgå særaldersgrensene og vurdere å øke disse i takt med utviklingen i levealderen
- Beholde endringene som fjernet plikten til å gå av med særaldersgrense i staten

2.4 Kompetanseutvikling

Ingen skal "gå ut på dato" som følge av manglende kompetanse. Vi kan lære hele livet. Det må samfunnet tilrettelegge for.

Livslang læring handler om at alle skal få mulighet til å fornye og utvikle sin kompetanse, slik at flere kan stå lenger i arbeid og ha en meningsfull arbeidshverdag. For at den enkelte skal lære hele livet, må det finnes tilbud som lar seg kombinere med full jobb eller tilnærmet full jobb.

Å endre jobb eller karrierevei kan bidra til flere og bedre år i arbeidslivet. Høyre vil derfor legge til rette for større mobilitet på arbeidsmarkedet blant seniorer. Dette betyr at flere må kunne få muligheten til å omskolere seg, eller fylle på med mer kompetanse. For å tilpasse seg den teknologiske og digitale utviklingen, bør det også tilrettelegges i mye større grad for arbeidstakere som ønsker og trenger en høyere digital kompetanse.

En rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), på oppdrag fra Akademikerne i 2019, viser at eldre ansatte ønsker etter- og videreutdanning, men hindres av tid og måten utdanningen tilbys.

Kun 13 prosent av de spurte oppgir at de nylig har gjennomført etter- og videreutdanning, selv om 50 prosent svarer at de ønsker det. Rapporten viser også at to av tre ansatte sier at arbeidsplassen mangler, eller ikke kjenner til planer, for kompetanseutvikling. Videre viser den at under 40 prosent av de spurte mener arbeidsgiver legger godt til rette for kompetanseheving. Det er viktig å merke seg at disse tallene bare gjelder for seniorer innenfor akademikeryrker.

Kilde: NIFU (2019): Kompetanseutvikling og livslang læring blant seniorer innenfor akademikeryrker

Høyre vil

- Legge til rette for mer livslang læring
- Øke tilgangen på det offentlige karriereveiledningstilbudet slik at flere kan omskolere seg eller skifte arbeid i voksen alder
- At universitetene og høyskolene i større grad skal legge til rette for inkludering av seniorer og eldre i utdanningstilbudene

2.5 Digitalisering

Digitalisering gir muligheter og nye måter å delta i samfunnet på. Samtidig skaper det utfordringer når eldre ikke klarer å henge med i utviklingen.

Bussbilletter kjøpes i apper, filmer leies på nett og kontakt med familie og venner blir stadig mer digitalisert. Den digitale utviklingen går raskt.

Norge er i verdenstoppen når det gjelder bruk av digitale verktøy, men noen av oss mestrer ikke digitale verktøy like godt. Ifølge Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse er 480 000 mennesker over 60 år regnet som ikke-digitale. Det gjelder særlig eldre og sårbare grupper som for eksempel står utenfor arbeidsliv og utdanning. Høyre mener flere må inkluderes i det digitale fellesskapet, og at digitalt utenforskap må forebygges og reduseres. Da trenger eldre tilgang til opplæring og støtte til å mestre digitale verktøy.

480 000

over 60 år er ifølge Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse er i dag regnet som ikke-digitale

30 % av alle over 80 år bruker ikke digitale verktøy

"Yngre seniorer ønsker oftest å lære, mens de som kan minst fra før ofte har minst interesse for å lære"

"40 % av personer som mottar hjemmehjelp har demens, hvorav en av tre kan bruke telefon"

Høyre vil

- Forebygge og redusere digitalt utenforskap, blant annet med å følge opp og videreutvikle strategien Digital hele livet med en handlingsplan
- Støtte frivillige organisasjoner som jobber for å hindre digitalt utenforskap, for eksempel Seniornett
- Sikre bedre opplæringsverktøy slik at eldre kan bli selvstendig digitale brukere
- At alle kommuner skal tilby eldre digital assistanse, for eksempel en ordning med digital hjemmehjelp eller på bibliotek og servicetorg
- Ha et alternativ for de som ikke har mulighet til å være med i det digitale samfunnet
- Øke kunnskapen om digital sikkerhet hos eldre, slik at eldre blir trygge digitale brukere

3.0 Aktivitet og fellesskap

De fleste mennesker liker å være sosiale og har behov for å være aktive og sammen med andre

Mange har sagt eller hørt noen si at de gruer seg til å bli gammel. Det kan være flere grunner til det. Noen kan være redd for å bli syk, andre kan være redd for å bli alene, mens andre kan ha sett noen i familien ha en dårlig og uverdigg alderdom - og frykter det samme for en selv. Det er ofte på de enkleste tingene at eldreomsorgen svikter, som på aktivitet og fellesskap.

Hvis vi sørger for aktiviteter og fellesskap for eldre i lokalsamfunnet, gjør vi ikke bare livet bedre og mer meningsfullt for mange. Vi forebygger også en

rekke helseutfordringer, både fysiske og psykiske. Derfor er aktivitet og fellesskap en viktig del av Høyres mål for et mer aldersvennlig samfunn.

Målet er å ta vare på eldres forhold til familie og venner, og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov. Når livet blir ekstra sårbart, skal eldre få mulighet til samtale, motivasjon og støtte.

3.1 Mat og måltid

God mat er grunnleggende for god helse og livskvalitet gjennom hele livet.

Mange eldre er i dag feil- og/eller underernært, de mangler systematisk oppfølging, det er for få måltider og for lenge mellom dem, lite valgfrihet og variasjon. Sykdom og symptomer er den viktigste årsaken til feil- og underernæring. Likevel er manglende kunnskap, interesse og oppmerksomhet blant ansatte medvirkende årsak til at feil- og underernæring får utvikle seg over tid.

I tillegg til at mat er viktig for den fysiske helsen er det også et høydepunkt for mange eldre. Det å kunne samles rundt bordet og prate med andre er grunnleggende for en god psykisk helse. Når de eldre får valgfrihet og gode måltider får de større mulighet til å leve livet – hele livet. Eldre som får i seg nok mat og riktig mat, har det bedre og holder seg friske lenger.

Eldre som er underernært eller i risiko for å bli det

2/5 **1/3**

eldre på sykehjem

eldre i hjemmetjenesten

Kilde: <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester>

Sykdom og symptomer er den viktigste årsaken til feil- og underernæring. Likevel er manglende kunnskap, interesse og oppmerksomhet blant ansatte medvirkende årsak til at feil- og underernæring får utvikle seg over tid.

Kilde: Devik, S. A., Olsen R. M.: Underernæring og pasientsikkerhet blant eldre i kommunene - En oppsummering av kunnskap. (2018)

Høyre vil

- Sikre eldre mer valgfrihet i mat- og måltider
- Flytte middagen til middagstid.
- Styrke det systematiske ernæringsarbeidet og sikre at mat, måltid og ernæring er en del av alt forebyggende, behandlende, habiliterende og rehabiliterende arbeid
- At måltidene serveres til vanlige tidspunkter, med mindre det er et individuelt ønske om annet og at det skapes gode måltidsomgivelser

3.2 Eldres fysiske og psykiske helse

God fysisk og psykisk helse er en forutsetning for å leve et godt liv.

Fysisk aktivitet forebygger og utsetter funksjonsnedsettelse hos eldre, og effekten av fysisk aktivitet er like god hos eldre som hos yngre. Men til tross for dette, trener eldre over 65 år lite regelmessig og fysisk aktivitet brukes for lite som tiltak i helse- og omsorgstjenesten. Høyre mener det må legges mer til rette for at eldre kan være i fysisk aktivitet, både med organisert og egenorganisert aktivitet.

Ensomhet er en av vår tids store folkehelseutfordringer. En av tre eldre bor alene. Det vet vi påvirker den psykiske helsen negativt. De eldste i befolkningen opplever mer ensomhet, og rundt 4 av 10 over 80 år er ensomme. Ensomhet innebærer psykisk smerte og er en stor risikofaktor for psykisk uhelse og redusert livskvalitet. Høyre mener at tilbudet for psykisk helse til eldre må bedres, og at eldre skal føle seg sett og involvert.

Høyre fremmet et representantforslag om å forebygge og redusere ensomhet, våren 2022. Representantforslaget fikk flertall, mot regjeringspartiene sine stemmer.

Følgende ble vedtatt:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for å redusere ensomhet og etablere verktøy for å måle forekomsten av ensomhet.
2. Stortinget ber regjeringen styrke forskning på ensomhet og øke kunnskapen om tiltak som motvirker ensomhet.
3. Stortinget ber regjeringen styrke samarbeidet mellom det offentlige, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner for å forebygge ensomhet.

Høyre vil

- Etablere flere helse- og aktivitetsstasjoner for eldre
- Samarbeide mer med frivillige organisasjoner for å styrke arbeidet med Eldres fysiske og psykiske helse
- Ha flere lavterskel psykisk helsetilbud for eldre, for eksempel med tilbud om individuelle samtaler eller gruppesamtaler på helse- og aktivitetsstasjonene og mestrings- og livsgledkurs
- Opprette flere helge- og kveldstilbud
- Sørg for at psykisk helse blant eldre ivaretas i de helsefaglige utdanningsløpene
- Utarbeide en nasjonal handlingsplan for å forebygge og redusere ensomhet
- Gi pasientene et bedre og mer sammenhengende behandlingstilbud gjennom å styrke helsefelleskapene
- Foreskrive trening på samme måte som vi foreskriver medisin

4.0 Helsehjelp

Vi ønsker å leve livet mest mulig selvhjulpent, men de færreste av oss klarer oss uten hjelp på veien.

Å få hjelp når du trenger det, er viktig i alle aldre. Høyre mener at det viktigste spørsmålet i helsetjenesten er: *Hva er viktig for deg?* Eldre skal føle seg sett og bli involvert i beslutninger som angår dem selv. I deg er det for lite oppmerksomhet på mestring og forebygging av funksjonssvikt. Høyre mener at helsehjelpen i større grad skal ta utgangspunkt i de eldres behov, og la eldre få være sjef i eget liv.

Høyre vil skape et mer sammenhengende tjenestetilbud til eldre og deres pårørende. Målet er å gi eldre økt

trygghet og forutsigbarhet gjennom pasientforløp og overganger mellom eget hjem, sykehus og sykehjem.

4.1 Habilitering og rehabilitering

Med et godt støtteapparat og målrettet arbeidet med rehabilitering, kan flere eldre mestre hverdagen igjen.

Det er viktig å forebygge fall hos eldre. Det er ofte etter et fall eller brudd at eldre begynner å mestre egen hverdag dårligere. Mange blir redd for å falle igjen og føler seg ikke trygg nok til å gå tilbake til de gamle vanene sine. Med et godt støtteapparat, rehabilitering og målrettet arbeid kan flere mestre hverdagen igjen.

Rehabilitering er i dag en del av både kommunenes og spesialisthelsetjenestens ansvar. Utfordringen med rehabilitering er ofte at den kommer i gang for sent. Høyre mener at eldre bør få tilbud om fysisk aktivitet og trening som forebyggende, behandlende og rehabiliterende tiltak. Rehabiliteringstilbudet må ta utgangspunkt i den enkeltes livssituasjon, og være sammenhengende og kunnskapsbasert. Kommunene må også samarbeide bedre med frivilligheten når det gjelder lavterskeltilbud innen fysisk aktivitet og trening, som for eksempel Røde Kors som arrangerer gåtrim for eldre.

I 2017 var det 16 090 personer på kommunale habilitering- og rehabiliteringsopphold med totalt 484 600 oppholdsdøgn. I 2020 var de samlede helseutgiftene til rehabilitering over 7 milliarder kroner. Bruken av den kommunale rehabiliteringstjenesten har økt årlig siden 2009, det samme har antallet pasientdøgn. Samtidig har pasientene nå i snitt kortere opphold enn før.

En studie fra Universitet i Oslo viste at rehabiliteringen skjer raskere og bedre ved egne rehabiliteringsenheter enn på sykehjem for eldre med nedsatt funksjonsevne.

Kilder:
Helsedirektoratet (2018): Utvikling av nasjonale kvalitetsindikatorer for kommunal døgnerhabilitering;
SSB: Tabell 10814, Helseutgifter etter type tjeneste;
UiO (2012): Bedre rehabilitering i egne sentre

Høyre vil

- Satse mer på hverdagsrehabilitering i kommunene
- Følge opp evalueringene etter opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering med mål om å gjøre tjenesten og tilbudet bedre
- Innhente mer kunnskap og forske mer på effekten av rehabilitering
- Sørgje for bedre samarbeid mellom kommuner og sykehus om habilitering og rehabilitering, men også med frivilligheten om lavterskeltilbud

4.2 Hjemmetjenesten

De fleste eldre bor hjemme og stadig flere bor lenger hjemme. Antallet eldre som trenger hjelp hjemme øker også i takt med at det blir flere eldre.

Eldre som mottar tjenester i hjemmet skal oppleve trygghet, trivsel og kvalitet i tjenestene. En viktig forutsetning for at eldre kan bo hjemme lengst mulig, er en god hjemmetjeneste.

Høyre vil reformere de hjemmebaserte tjenestene ved å slå sammen for eksempel praktisk bistand i hjemmet og hjemmesykepleie, og la disse tjenestene ytes av faste team som sikrer større fleksibilitet og at eldre og pårørende får færre helsepersonell å forholde seg til.

~77 000

brukere mottok hjemmehjelp i 2020

~166 000

brukere mottok hjemmesykepleie i 2020

Mellom 2016 og 2020 økte antallet pasienter som er brukere av hjemmesykepleie med 10,8 prosent, mens antallet som mottok hjemmehjelp ble redusert med 5,8 prosent.

Kilde: <https://www.ssb.no/helse/helsetjenester/statistikk/sjueheimar-heimetenester-og-andre-omsorgstenester>

Høyre vil

- Styrke hjemmetjenesten slik at eldre kan bo lengst mulig hjemme
- Inkludere flere aktører i hjemmetjenesten og bidra til bedre samarbeid mellom hjemmetjenesten, eldre- og pårørendekoordinator, pårørende og frivillige for å forebygge og redusere ensomhet, inaktivitet og fare for underernæring hos hjemmeboende eldre
- Jobbe for å begrense antall helsepersonell eldre må forholde seg til i hverdagen
- Legge til rette for mer digital hjemmeoppfølging.

4.3 Eldreomsorg og sykehjem

Sykehjem skal ikke bare være et oppholdssted for behandling og pleie, men også et sted for aktivitet og fellesskap.

Høyre vil at de eldre skal kunne spise godt, sove godt, være i aktivitet og ha det sosialt i lag med andre. Vi vil sikre alle en god og verdig eldreomsorg, tilpasset egne behov.

Vi må følge behovet for heldøgns omsorgsplasser i kommunene i takt med at det blir flere eldre, og eldre som har sammensatte behov. Derfor må det legges til rette for bygging og modernisering av heldøgns omsorgsplasser. Høyre er opptatt av at sykehjemmene ikke bare skal være et oppholdssted for behandling og pleie av eldre, men at det skal være et sted for å leve et godt liv med aktivitet og fellesskap. Kvalitetsreformen *Leve hele livet* viste at det ofte er de grunnleggende behovene som

svikter i eldreomsorgen, som mat, aktivitet, fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Det gjør den siste delen av livet vanskelig å mestre for mange.

Høyre vil

- I større grad åpne opp sykehjemmene ved å legge til rette for flere frivillige, få inn mer musikk- og kulturliv og samarbeid med skole og barnehage
- Sikre riktig medisinbruk på sykehjemmene og hindre feil- og overmedisinering
- Utarbeide egne kvalitetsindikatorer for medisinbruk på sykehjem og stille krav til jevnlig og systematisk legemiddelgjennomgang
- Bedre overgangen mellom hjem, sykehus og sykehjem
- At alle kommuner implementerer trygghetsstandard i sykehjem som et ledelsesverktøy
- Sikre at eldre på sykehjem får tilbud om gode tannhelsetjenester
- At det skal være tilbud om minst en times aktivitet på eller utenfor sykehjemmet
- Tilrettelegge for aktiviteter på sykehjemmene både på kveldstid og i helgene
- Legge til rette for at omsorgstjenestene bedre tilpasses en økende andel eldre med innvandrerbakgrunn
- Ha mer åpenhet om kvaliteten i sykehjemmene, og vurdere innføring av kvalitetsindikatorer

5.0 Sammenheng i tjenestene

Det er viktig at eldre ikke opplever å bli kasterballe i systemet når de trenger helsehjelp. Sammenheng i tjenestetilbudene gir trygghet og forutsigbarhet

Mange pasienter opplever for lite forutsigbarhet, for lite valgfrihet og for lite tilpasning til sin situasjon og sine behov. Det er behov for bedre samarbeid mellom sykehusene og kommunene for at pasientene skal få mer trygghet og bedre oppfølging.

Sammenhengende tjenestetilbud til eldre og deres pårørende gir økt trygghet og forutsigbarhet gjennom

pasientforløpet og i overgangen mellom hjem, sykehus og sykehjem. Høyre mener det er viktig at helse- og omsorgstjenestene gir mer sammenheng og forutsigbarhet for pasienten, brukerne og pårørende.

5.1 Medvirkning og involvering av eldre og pårørende

Den enkelte pasient og bruker skal ha rett og mulighet til å kunne påvirke og bestemme over egen hverdag.

Høyre vil ha mer kunnskap om hvordan de som bruker helse- og omsorgstjenestene opplever dem, og ha åpenhet om resultatene. Mange kommuner har ikke tilstrekkelig medvirkning og involvering av brukere og pårørende. Høyre mener brukermedvirkning og involvering av eldre og pårørende bidrar til å øke kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten. Folk må få bestemme mer, ikke mindre, over sin egen hverdag.

De pårørende gjør en viktig jobb og Høyre mener samfunnet må bli flinkere til å verdsette den jobben. Pårørende må få støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut.

SSB/KOSTRA har tall på hvilke kommuner som har systemer for brukerundersøkelser i omsorgstjenestene fordelt på om de har system for brukerundersøkelser i hjemmetjenestene og i institusjoner. Totalt sier 197 kommuner at de har et system for brukerundersøkelser i hjemmetjenesten og 193 kommuner sier de har et system for brukerundersøkelser i institusjon.

Høyre vil

- Innføre lovkrav om at kommunestyret årlig skal behandle en rapport om tilstanden i helse- og omsorgstjenesten, der både brukerundersøkelser, objektive kvalitetsindikatorer og brukertilfredshet måles
- Tilby pårørendekurs og gjennomføre pårørendeundersøkelser
- Utarbeide gode veiledere for hvordan helsepersonell kan sikre god brukermedvirkning og involvering på alle nivåer
- At flere sykehjem skal ha fungerende brukerråd
- Legge til rette for mer fritt brukervalg i helse- og omsorgstjenestene
- Ha fritt sykehjemvalg der det er mulig
- Sørg for at eldre gifte og samboende kan få bo og leve sammen på sykehjem
- Legge til rette for at eldre kan bo lengst mulig hjemme, blant annet ved hjelp av helse- og velferdsteknologi
- Bedre samarbeidet mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten

Lær mer om Høyres politikk på
[hoyre.no](https://www.hoyre.no) og i sosiale medier.

Du kan kontakte oss på
hoyre.postmottak@stortinget.no
Telefon: (+47) 23 31 33 45